

Prisstigningsrapport nr. 01 - 2009

OSLO
HOVFARET 13, PB. 128 SKØYEN
0212 OSLO
T: 22 51 77 00
F: 22 51 77 93

STAVANGER:
Maskinveien 6
PB. 113
4065 STAVANGER
T: 51 44 38 38

BERGEN:
Solheimsgaten 16
PB. 2363 Solheimsviken
5824 BERGEN
T: 55 38 77 90

TRONDHEIM
Kløbuveien 196 B
7037 Trondheim
T: 73 82 46 00

SKI
Idrettsveien 10
1400 SKI
T: 22 51 77 00

NS-EN ISO
9001 KS
14001 MILJØ
SERTIFISERT
SECURIT

Usikkerhetsanalyse som verktøy for oppnåelse av prosjektmål!

Små og mellomstore prosjekter med et begrenset investeringsbehov har ikke tradisjon for å bli analysert på kostnads- eller fremdriftsmessige usikkerheter.

I følge Concept¹ finnes hovedårsaken til at sluttresultatet for enkelte prosjekter tilsynelatende ligger svært langt unna det planlagte, i mangelfull planlegging i den forstand at planene er laget ut fra et virkelighetsbilde som sjelden finnes. Det vil si at kartet man har brukt for å finne veien, og til å styre etter, er direkte feil eller har store hvite felter. Noen ganger kan også store avvik fra det planlagte skyldes feil ved kompasset, det vil si at prosjektets beslutningstakere ikke har oversikt over virkningen av de beslutninger som fattes.

Prosjektledere og prosjekteiere har brukt liten tid på å analysere prosjektets usikkerhetsbilde, utover enkle betraktninger på fremtidig prisjustering og "byggelånsrenter". Det har ofte ført til eksempelvis feil valg av entreprisform i forhold til marked, uventede tilleggskostnader og forsinket ibruktakelse.

I prosjektene bør historiske og nye dokumenter relatert til økonomiske og tekniske vurderinger gjennomgås i alle faser. Både markedet og brukerønsker endrer seg raskt, og all erfaring tilsier at prosjektene må tilpasse seg disse så langt som råd er, innenfor de gitte rammer og overordnede mål og strategier som er gitt. Endringstilpasningene må ha sterk fokus på fasene i prosjektet, slik at det i en tidlig fase kan planlegges med et åpent usikkerhetsbilde.

Det er viktig å ha fokus på gode verifiseringer av kalkyler og overslag. Dette for å:

- * sikre at prosjektet er innenfor rammene
- * skape trygghet for de enkelte aktørene i prosjektet
- * skape trygghet og tillit hos prosjekteierne.

Trygghet hos de enkelte aktørene er nødvendig for å skape arbeidsro og god lagånd, og motivasjon for "stayer-evne" i prosjektet.

Kvalitetssikring av kostnadsoverslag bør gjennomføres ved hjelp av analyser og studier i form av:

- * flerfaglig brainstorming
- * granskning av grunnlagsdata
- * "as is" -studier hvor det spesielt legges vekt på å få frem markedssituasjoner, kapasiteter hos rådgivere og leverandører, samt ev. endringsønsker som har fremkommet fra brukersiden.

Resultat fra kvalitetssikringen vil kunne være:

- * tiltakslistor
- * besparelseslistor
- * prioriteringslistor

Disse er til for å sikre gode styringsparametre, og for å få lagt inn nødvendige reserver for styring utover i prosjektet.

¹Conceptrapport nr. 10. Austeng K. m.fl.

Usikkerhetsanalyse

Det er viktig å tilstrebe en praktisk tilnærming av aktivitetene innen usikkerhetsanalysene, med en enkel språkdrakt som lett lar seg kommunisere til:

- * bedriftsledere og prosjekteiere
- * prosjektledere
- * aktører forøvrig i prosjektene.

Usikkerhetsbildet bør tegnes som et resultat av en mulighetsstudie med fokus på:

- * å få frem effekten av åpenhet og endringsvilje
- * de muligheter bedriften eller prosjektet har til økonomisk gevinst og økt verdiskapning
- * tiltak i forhold til interne og eksterne risikoer bedriften eller prosjektet utsettes for.

En hver organisatorisk eller materiell endring i et prosjekt eller i en driftssituasjon gir muligheter og risiko som den enkelte driftsleder eller prosjekteier vanskelig klarer å avdekke på egen hånd. Ved å etablere "workshops" for relevante aktører, vil det kunne fremkomme ideer og erfaring som kan være til stor nytte. Ved å analysere disse ideene og erfaringene vil prosjektets totale usikkerhetsbilde kunne defineres bedre.

Forutsetningen for formålstjenlige usikkerhetsanalyser er:

- * åpenhet og vilje til endring
- * evne og vilje til oppfølging gjennom tiltak, samt
- * en solid forankring i bedriftsledelsen og hos prosjekteier.

Vi ser ofte at interessentene (naboer, organisasjoner, politikere, offentlige etater, media etc.) som bedriften eller prosjektet velger å fokusere på ikke er de mest relevante. Som forberedelse til usikkerhetsanalysen vil det være nyttig å gjennomføre en interessentanalyse. Interessentanalysen vil resultere i:

- * økt fokus på de viktigste interessentene
- * volumbegrensning i analysematerialet, og
- * bevisstgjøring hos bedriften eller prosjektet om interessentenes påvirkning.

I prosjektene bør det initieres og gjennomføres usikkerhetsanalyser blant annet for:

- * vurdering av alternative konsepter
- * etterprøving av kostnadsoverslag
- * suksessfaktorer og fallgruver i innledende fase
- * oppfølging av fremdrift og ressursbruk
- * å kvalitetssikre alle beslutningsgrunnlag i prosjektet
- * initiering og kvalitetssikring av budsjett og fremdriftsplan(er).

Det er blitt utarbeidet mange gode verktøy og rutiner som kan kvalitetssikre usikkerhetsstyringen i prosjektene. Forskningsprogrammer som Concept² og PUS³ (Praktisk usikkerhetsstyring fra prosjekteiers perspektiv) har vært sterkt bidragsgivende i utviklingen av metoder og verktøy for analyse og styring av usikkerhet.

Oslo 17.02.2009

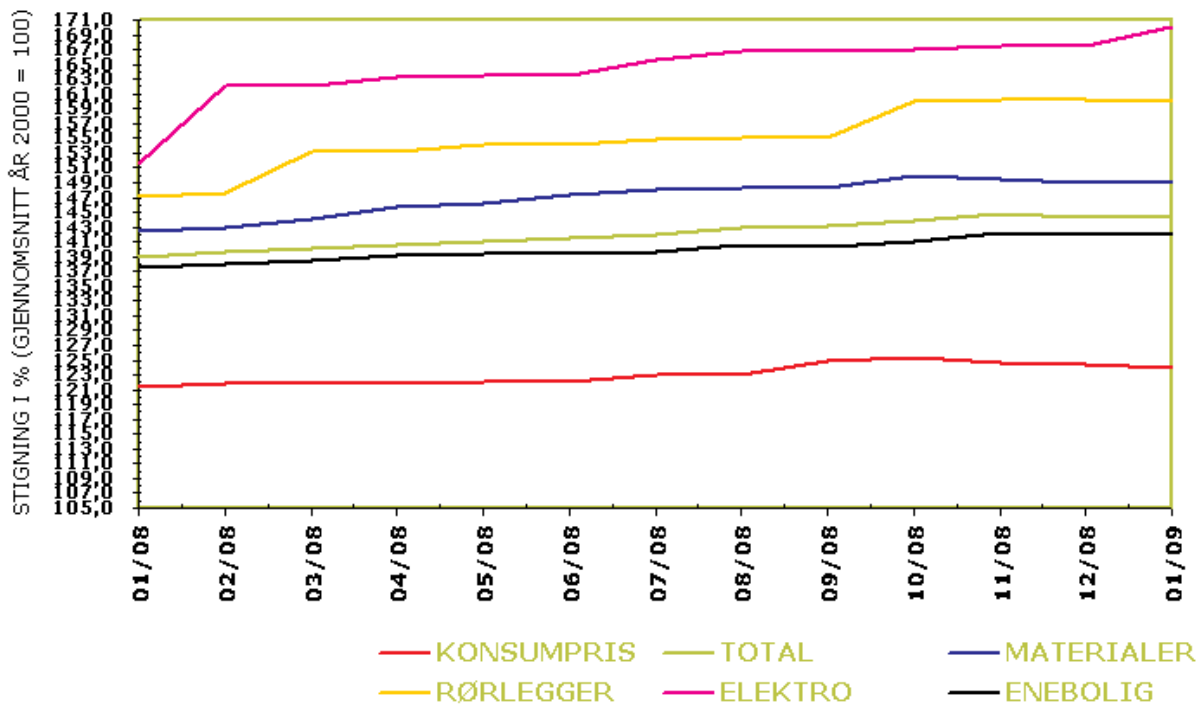
for **OPAK AS**

Per Magne Betten
ing/avdelingsleder

² <http://www.concept.ntnu.no/>

³ <http://www.nsp.ntnu.no/PUS/>

NR. 01/2009 INDEKSER PR. 15.01.2009

NB! Basisen er nå endret fra januar 2000=100 til gjennomsnitt år 2000=100.

JANUAR 2009	SSB's INDEKSER		ENDR.	ENDR.		ENDR.	
	15.01.09	15.12.08	1 MND	15.01.08	1 ÅR	15.01.07	2 ÅR
KONSUMPRIS	124,0	124,4	-0,3%	121,3	2,2%	117,0	6,0%
BOLIGBLOKK:							
TOTAL i alt	144,3	144,4	-0,1%	138,9	3,9%	130,6	10,5%
MAT. i alt	149,0	149,1	-0,1%	142,4	4,6%	133,3	11,8%
RØR. i alt	160,1	160,2	-0,1%	147,2	8,8%	142,5	12,4%
EL. i alt	170,1	167,4	1,6%	161,5	5,3%	151,3	12,4%
ENEBOLIG:							
TOTAL i alt	141,9	141,9	0,0%	137,5	3,2%	127,9	10,9%